บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.2 ประชากรเป้าหมาย คือ หัวหน้าครอบครัวจำนวน 5,961 คน ที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Cluster Sampling)

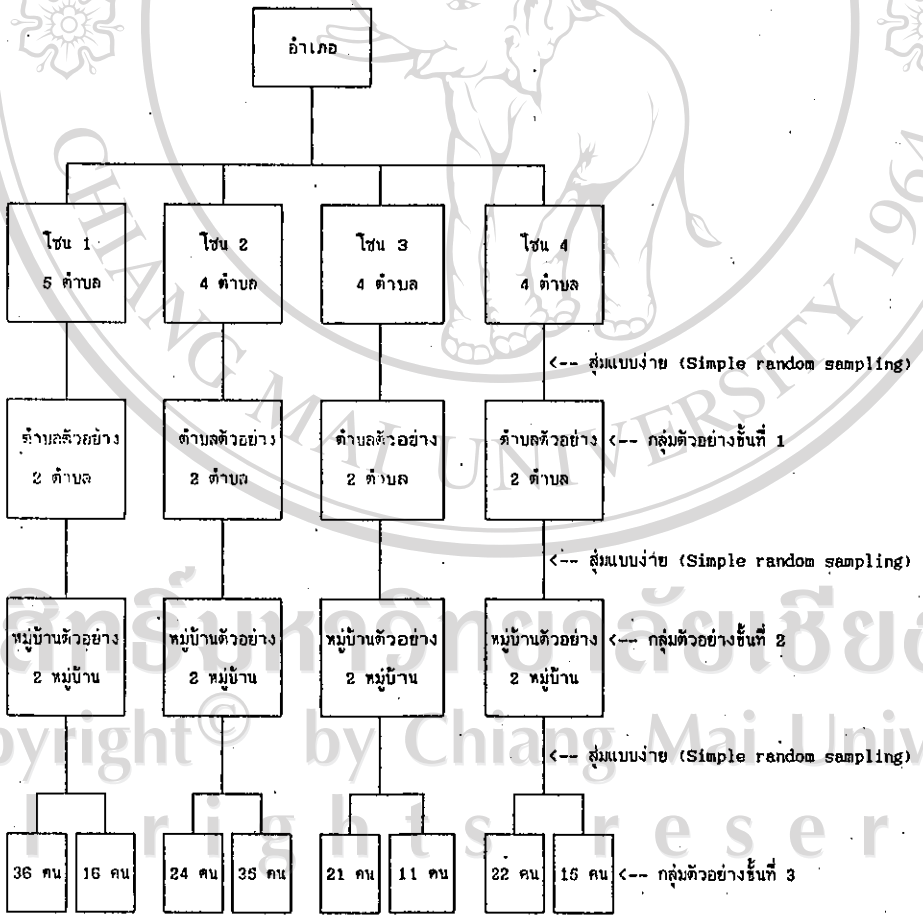

ภาพ 2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

พื้นที่เป้าหมายในการศึกษาครั้งนี้คือ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลากเลือกตำบลตัวอย่างจาก 4 โซน ได้ตำบลตัวอย่างโซนละ 2 ตำบล รวม 8 ตำบล

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลากเลือกหมู่บ้านตัวอย่างตำบลละ 1 หมู่บ้าน รวม 8 หมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 3 ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลากเลือกจำนวนหลังคาเรือนที่ใช้ในการสัมภาษณ์จากหมู่บ้านตัวอย่างทั้ง 8 หมู่บ้าน ตามสัดส่วนของหลังคาเรือนในแต่ละหมู่บ้านจำนวน 180 หลังคาเรือน โดยมีการคำนวณหาขนาดตัวอย่างดังนี้

ขนาดตัวอย่าง (Sample size) ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการสำรวจครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) ดังนั้นเพื่อลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จึงประมาณขนาดตัวอย่างให้เป็น 2 เท่าของขนาดที่ใช้ในการสำรวจแบบธรรมดา เพื่อคำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (Z = 1.96) ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.1 (E = 0.1) และประมาณว่ามีสัดส่วนการใช้บริการด้านรักษาพยาบาลที่สถานีอนามัยในช่วง 6 เดือน = .63% (p = .63) ซึ่งค่า P เป็นค่าที่ได้จากการเก็บข้อมูลในช่วงการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับหัวหน้าครอบครัวจำนวน 30 คน โดยใช้สูตรดังนี้ (S.K. Lwanga and S. Lemeshow 1991)

$$n = \frac{Z^2 P (1 - P) \ .2}{E^2}$$

$$n = \frac{1.96^2 \times (0.63) (1 - 0.63) \ .2}{0.1^2}$$

$$= 89.5 \times 2 \approx 180$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม = 180 คน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวนของตำบล และหมู่บ้าน ในเขตอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนหัวหน้าครอบครัว	จำนวนตัวอย่าง
เสาธง	4	บ้านเสาธง	66	36
บางเดื่อ	2	บ้านเกาะเลิง	29	16
บ้านขล้อ	5	บ้านโคกกะยอ	44	24
ทางกลาง	2	บ้านทางกลาง	63	35
บ้านลี่	5	บ้านนกกระจอก	38	21
พุทเลา	11	บ้านโคก	20	11
ตานิม	1	บ้านตานิม	40	22
บ้านม้า	2	บ้านม้า	28	15
	รวม		328	180

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

(1) แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ การนับถือศาสนา รายได้ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับบริการด้านรักษาพยาบาลของสถานีอนามัย เป็นแบบทดสอบความรู้ชนิดถูกผิด จำนวน 20 ข้อ ประกอบไปด้วยความรู้เกี่ยวกับโรคและอาการที่พบบ่อยในท้องถิ่น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อสถานีอนามัย ในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และสภาพแวดล้อมของสถานีอนามัย

ส่วนที่ 4 การใช้บริการด้านรักษาพยาบาลที่สถานีอนามัยในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (พฤศจิกายน 2534 - เมษายน 2535) ประกอบไปด้วยจำนวนครั้งของการเจ็บป่วย โรคหรืออาการ สถานที่รักษา และเหตุผลที่ใช้บริการ

3.5 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา

แบบสัมภาษณ์ได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปทดสอบใช้กับหัวหน้าครอบครัว บ้านต้นโพธิ์ หมู่ที่ 5 ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะความเป็นอยู่ สภาพเศรษฐกิจและสังคมคล้ายคลึงกับหมู่บ้านตัวอย่าง แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนจะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2) การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้

ผู้ศึกษาได้นำแบบทดสอบความรู้ไปทดสอบใช้กับหัวหน้าครอบครัวบ้านต้นโพธิ์ หมู่ที่ 5 ตำบลบางนางร้า จำนวน 30 คน แล้วมาหาค่าความเชื่อมั่นแบบคูเตอร์ริชาร์ดสัน (KR 20) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.43

3.6 วิธีรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1) ติดต่อนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นายอำเภอบางปะหัน สาธารณสุขอำเภอบางปะหัน หัวหน้าสถานีอนามัย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข เพื่อขอความร่วมมือในการศึกษาและเก็บข้อมูล

2) ขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานที่สถานีอนามัย โดยไม่ได้รับผิดชอบหมู่บ้านที่เป็นตัวอย่าง เพื่อทำหน้าที่พนักงานสัมภาษณ์ โดยมีการฝึกอบรมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา เทคนิคในการสัมภาษณ์ และการบันทึก

3) ดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลในช่วงระหว่างวันที่ 11-31 พฤษภาคม 2535 พร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูลเมื่อสิ้นสุดการสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) บรรณาธิกรข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วน

2) นำข้อมูลมาลงรหัส เพื่อเตรียมวิเคราะห์ด้วย computer

3) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง computer โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science)

4) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลพื้นฐานใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

4.2 ความรู้และความคิดเห็น ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการประมาณค่า

4.3 หาความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ Chi - square test และ Fisher's exact test

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved